

Státní zkouška v studijním programu **Historické vědy**, specializaci **Archivnictví** se skládá z těchto částí:

I. Obhajoba bakalářské práce

II. Dějiny

III. Archivnictví a pomocné vědy historické

III.1 Jednotlivé okruhy propojují znalosti z oblasti PVH a dějin správy. Vycházejí zejména z předmětů povinného základu: Základy pomocných věd historických 1 a 2, Pomocné vědy historické 1 – 5, Základní správní pojmy, Dějiny správy 1 a 2, Církevní správa, Městská a patrimoniální správa a příslušných seminářů z uvedených disciplín.

Student obdrží ukázkou z konkrétní oblasti, kterou přečte, charakterizuje písmo, datuje, určí typ písemnosti a fázi jejího vyhotovení. Od rozboru obsahu se budou odvíjet otázky komise. Cílem je ověřit celkový přehled a schopnost studenta zacházet s pramenem jako artefaktem zasazeným do určitého kontextu. Ke každé otázce budou předloženy konkrétní ukázky pramenů (písemností, pečetí, mincí atd.)

1. Prameny z městského prostředí

a. Ukázky: městské knihy a písemnosti, městské pečeti

b. Otázky: městská diplomatika (typologie písemností + vývoj, kancelář), městská správa (představitelé města, městská práva), sfragistika a heraldika měst

2. Prameny z církevního prostředí

a. Ukázky: písemnosti církevní provenience, církevní pečeti, církevní erby

b. Otázky: církevní diplomatika (typologie písemností, papežská kancelář, další církevní kanceláře v českých zemích), církevní správa (vývoj, úřady a hodnostáři, základní milníky), církevní sfragistika a heraldika

3. Prameny z panovnického prostředí (vč. zeměpanských a státních úřadů)

a. Ukázky: písemnosti panovnické, státní a zemskouřední provenience, panovnické pečeti, zemské a státní znaky

b. Otázky: panovnická diplomatika (typologie písemností + vývoj, kancelář), správa (s důrazem na období zpracovávané v bakalářské práci studenta), panovnická, státní a zemskouřední sfragistika a heraldika (základní znaky, historických vývoj)

4. Prameny kodikologické a epigrafické povahy

- a. Ukázky: rukopisy a jejich části, epigrafické památky (epitafy, náhrobníky, umělecká díla aj.)
- b. Otázky: vývoj písma (časově dle ukázky), psací látky, složení rukopisu/tisku, typologie epigrafických památek, vztah kodikologie a epigrafiky k paleografii

5. Prameny numismatické a historickometrologické povahy

- a. Ukázky: materiál obsahující měrné jednotky a finanční údaje, ukázky mincí/bankovek
- b. Otázky: historický vývoj platidel v českých zemích, mince jako hlavní předmět zájmu numismatiky (popis – vnější a vnitřní znaky, výroba, vydavatelé, sbírky, nálezy, vztah k bankovkám), historický vývoj měř a vah v českých zemích, typologie historických měrných a váhových jednotek

Napříč všemi okruhy a otázkami se předpokládá základní znalost chronologických kategorií a jednotek a znalost převodu. Předpokládá se rovněž základní znalost terminologie a obsahu pojmů v jednotlivých PVH, jakož i přehled o badatelích, kteří se tématu věnovali, a o literatuře k tématu.

III.2 Každý absolvent specializace Archivnictví se musí orientovat v problematice péče o písemné prameny. Konkrétní rozprava se bude vázat na vylosovanou ukázkou (viz výše). Student musí prokázat svůj dobrý přehled v následujících oblastech:

1. Základní archivní pojmy a jejich vývoj - archiv, archiválie, archivní soubor, dokument
2. Vývoj archivnictví v českých zemích do roku 1954
3. Vývoj archivnictví v českých zemích po roce 1954 do současnosti (vývoj archivní sítě, legislativy)
4. Vývoj rakouského archivnictví od 18. století do současnosti (Haus - Hof - Staatsarchiv, Rakouský státní archiv ve Vídni, archivní rozlučka)
5. Instituce a periodika spojené s archivnictvím (Mezinárodní archivní rada, mezinárodní periodika, pravidelné konference, standardizace, profesní organizace, ČAS, česká archivní periodika, VAR)
6. Provenienční a pertinenční princip, jejich užití při tvorbě archivních souborů, evidenci a zpřístupňování archiválií
7. Archivní pomůcky a archivní popis (typy, pořádací principy, pořádací software)

8. Spisová služba (vymezení, základní principy, legislativa)

9. Výběr archiválií (druhy, postupy)

10. Evidence archiválií (JAF, NAD, PEvA, evidenční jednotky, užití při zpřístupňování)